

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. V. An materia consecranda debeat esse præsens ministro, & sub certa
quantitate?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

prior non posset esse vera; & tamen prima certior est, quia aliunde est de fide, non verò practice quatenus dependet ab alia propositione.

ARTICULUS V.

An materia consecranda debeat esse præsens Ministro, & sub certa quantitate?

67. Dico primò, ut validum fiat sacramentum, materia ejus debet esse præsens sacerdoti consecranti. Ita D. Thomas in 4. dist. 11. quest. 2. art. 1. quest. 3. ad 1. ubi sic habet: *Ipsa forma pronominis demonstrativo utens ostendit quòd materia consecranda debet esse coram sacerdote, unde sacerdos, existens in domo sua, non posset consecrare panem quæstus in altari.* Quibus verbis duas insinuat S. Doctor pro nostra conclusione rationes.

68. Prima & fundamentalis est, quòd pronomen *Hoc*, vel *Hic*, contentum in forma consecrationis, significat rem præsentem; unde falsa esset forma, si materia esset absens.

Secunda est ab inconvenienti: si enim materia non deberet esse præsens sacerdoti consecranti, sequeretur sacerdotem existentem Parisijs, & domo sua posse consecrare omnes hostias existentes in Ecclesia, imò & quæ sunt Romæ, & in omnibus totius mundi civitatibus, quòd absurdum & falsum esse constat. Ex quibus

69. Inferes primò contra Majorem, non posse sacerdotem consecrare hostiam à tergo positam, quamvis eam in speculo videat, quia non potest eam demonstrare pronominis *Hoc*, sed solum ejus similitudinem relucens in speculo, quæ non est materia hujus sacramenti, vel consecrationis.

70. Inferes secundò, posse sacerdotem consecrare hostiam in pixide occlusam, vel latentem sub alijs, aut sub linteis, quia est moraliter præsens ratione continentis.

Dices, Infans intra uterum matris existens, non est moraliter præsens ut possit baptizari suscipiente: Ergo nec hostia intra pixidem existens.

Respondeo negando consequentiam & paritatem, infans enim debet physicè abluì, ad quòd requiritur physica presentia subiecti abluendi; hostia verò non debet verbis consecratori physicè tangi, adeòq; sufficit moralis ejus presentia.

71. Dico secundò, sacerdotem valde posse consecrare materiam, quantumcumq; sit magnitudinis, dummodo illi moraliter præsens esse possit. Ita D. Thomas hic art. 2. in corp. contra aliquos qui dicebant quòd sacerdos non poterat consecrare magnam quantitatem panis aut vini, putà totum panem qui venditur in foro, aut totum vinum quòd est in dolio. Est etiam contra Alensium, D. Bonaventuram, Paludanum, & alios, asserentes materiam consecrandam esse determinatam quoad maximum, non quoad minimum; quia (inquit) quantitas materia consecrandæ sumi debet per ordinem ad usum fidelium, propter quem hoc sacramentum est institutum: Ergo tanta & non major consecrari potest, quanta probabiliter sufficit ad usum fidelium. Addunt quòd virtus sacerdotis & verborum finita est: virtus autem finita habet de se terminum certum ultra quem non potest operari.

72. Probatur tamen conclusio ratione fundamentalis. De fide est Christum dedisse sacerdotibus potestatem consecrandi panem & vinum, & nullà constare auctoritate, vel traditione, aut ra-

73. A tione, Christum limitasse hanc potestatem ad certum terminum magnitudinis, quò major, licet sensibiliter præsens, consecrari non possit: Ergo temerè limitaretur: Major est certa ex Scriptura & Concilijs, Minor verò patebit ex solutione objectionum.

Confirmatur: Hoc sacramentum non consistit in usu, sed in consecratione materiae, quamvis ordinetur ad usum ut ad effectum posteriorem: Ergo salvatur ejus essentia in sola materia debite applicata, cum certa forma & intentione ministris.

Potest etiam suaderi conclusio ratione D. Thomæ, quæ sic breviter proponi potest. In omnibus habentibus materiam, ratio determinationis materiae sumitur ex ordine ad finem, sicut in terra tantum debet esse materia, quantum sufficit ad secundum: in hoc autem distinguuntur res naturales ab hoc sacramento, quòd illa habent determinatam quantitatem, per comparisonem ad formam determinatam; hoc verò sacramentum, per comparisonem ad usum fidelium: Sed numerus fidelium est indeterminatus: Ergo & materia hujus sacramenti. Neq; enim oportet quòd determinetur per comparisonem ad numerum fidelium qui nunc occurrunt, aliàs sacerdos habens tantum centum parochianos, posset tantum consecrare centum hostias, sed comparatio debet fieri circa populum qui potest occurrere: numerus autem fidelium qui occurrere possunt, non est determinatus, cum & multi & iidem sæpius communicare possint: Ergo &c. Ex quo solum manet primum fundamentum adversæ sententiæ. Ad illud verò quòd additur, dicendum est virtutem sacerdotis esse quodammodo infinitam, quia cum se habeat per modum instrumenti, agit in virtute Dei, quæ infinita est.

74. C Dices, In forma consecrationis vini sic dicitur: *Hic est calix*: Ergo oportet vinum contineri in calice, subindeq; ejus quantitatem esse determinatam, & calici proportionatam.

75. D Sed nego consequentiam, nam cum dicitur, *Hic est calix* &c. est figurata locutio, in qua continens sumitur pro contento, idemq; significat, ac si solum diceretur, *Hic est sanguis meus*, sicut Matth. 26. & Marci 14. habetur: unde etiam si vinum non esset in calice, sed in terra diffusum, consecrari posset.

Addo quòd, quamvis nomine calicis, vas in quo vinum consecrandum continetur intelligeretur; tamen ex quantitate calicis non rectè colligeretur quantitatem vini consecrandi esse determinatam; tum quia dato quocumq; calice, potest dari alius major: tum etiam, quia potest sacerdos habere coram se multos calices plenos, & simul omnes consecrare, sicut simul consecrat multas hostias.

76. E Dico tertio, qualibet pars panis & vini, quantumcumq; parva, dummodo sit sensibilis, & sufficienter præsens, si sit in toto continuo, si extra est apta materia consecrationis. Ita S. Thomas hic art. 2. in argumento *sed contra*.

Probatur breviter: Illud potest valde consecrari, sub quo potest poni corpus Christi: Sed corpus Christi potest poni & existere sub qualibet parte panis & vini, quantumcumq; parva, sub qua potest esse substantia panis & vini, quia corpus Christi est sub speciebus, ad modum ipsius substantiæ panis & vini: Ergo si aliunde talis

talispars sit sensibilis, & sufficienter præfens, A potest valide consecrari.

77. Ex quo inferes, partem minorem, minimo naturali conjunctam, posse consecrari, non autem separatam; quia sub illa ut separata non remanet substantia panis, bene tamen sub eadem ut conjuncta cum alijs.

78. Dices primò: Quæcumq; minima quantitas aquæ non sufficit ad Baptismum: Ergo neque quæcumq; minima quantitas panis ad hoc sacramentum.

Respondeo, concessio Antecedente, negando consequentiam & paritatem; materia enim Baptismi non est aqua, nisi ut ablucens, at non quævis minima pars aquæ ablucere potest; panis vero est materia Eucharistiæ, ut continens Christum; unde cum minima quantitas panis totum Christum continere possit, quælibet pars, quantumcumq; parva, est apta materia cōsecrationis.

79. Dices secundò, Sacramentum Eucharistiæ est institutum ad modum cibi: Sed ad rationem cibi requiritur aliqua determinata quantitas: Ergo & ad materiam Eucharistiæ.

Respondeo sacramentum Eucharistiæ esse institutum ut cibum, non materialem, qui ut corpus reficiat, determinatam requirit quantitatem, sed ut spiritualement, qui ut animam reficiat, certam quantitatem non exproscit.

80. Urgebis, sacramentum Eucharistiæ institutum est ut cibum spiritualis animæ, mediâ assumptione corporali: Sed ut cibum sit corporaliter sumptibilis, certam requirit quantitatem: Ergo & sacramentum Eucharistiæ.

Respondeo hoc argumentum solum probare, sacramentum Eucharistiæ, quantum ad usum & assumptionem corporalem, certam requirere quantitatem, sed id non probare de hoc sacramento, quantum ad consecrationem, & præsentiam Christi sub speciebus, de quo solum agimus in præfenti, unde hæc instantia non est ad rem.

81. Dico quartò, ut consecratio sit valida, debet in particulari determinari quantitas tam continua quam discreta materia, panis scilicet & vini.

Probat: Quantumcumq; materia secundum se sit legitima & consecrabilis, ac præfens Sacerdoti, si tamen iste non velit aut intendat eam consecrare, etiam si proferat verba consecrationis, non manet consecrata; quia intentio ministri necessaria est ad consecrationem sacramenti, ut Tractatu de sacramentis in communi ostensum est: Ergo ut valda sit consecratio, materiam quantitatem determinanda est per intentionem Sacerdotis, quæ velit consecrare tantam & talem quantitatem panis & vini.

Disp.
6.
art. 2.

82. Porro intentio Sacerdotis circa materiam consecrandam tripliciter ferri potest. Primò intendendo consecrare totam materiam quam habet coram se præsentem absolute, & tunc tota illa, cujuscumq; quantitatis sit, etiam si sit totus panis qui venditur in foro, & totum vinum quod est in dolio, manet consecrata. Secundò, intendendo consecrare ex materia quam habet præsentem, solum illam quam habet præmanibus, & quæ est super corporale, vel in pixide, aut in calice; & tunc sola illa manet consecrata. Tertiò, intendendo consecrare ex hostijs quæ sunt super corporale, aut in pixide, unam tantum; & tunc si eam designet, illa sola manet consecrata; si vero eam non designet, nulla consecrata manet. Similiter, si Sacerdos præfentes habeat un-

decim hostias, & intendat tantum consecrare decem, non tamen determinat illas decem quæ vult consecrare, & undecimam quam non vult consecrare, nullam earum consecrabit: non enim consecrabit omnes, quia hoc non intendit, ut suppono; neq; hanc vel illam, quia non est major ratio unius quam alterius.

ARTICULUS VI.

Utrum in aliquo casu ex dispensatione Pontificis liceat in una tantum specie consecrare?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententiae.

Duo ut certa supponimus, & aliud in contrarium revocamus. In primis enim certum est valide unam speciem posse sine altera consecrari, ut constat ex ipso usu & præfentia Eucharistiæ, quæ species panis, hoc ipso quod consecratur, adoratur, etiam antequam calix consecratus, & si contingeret Sacerdotem ex malitia vel impotentia non consecrare calicem, eodem modo maneret ibi corpus Christi sub specie panis, quæ semel consecratus panis, non desinit continere corpus Christi, donec species corruptæ maneat. Idem dicendum est consecratione calicis, si sit sine consecratione panis.

Secundò certum est, nulli Sacerdoti de jure ordinario licere unam speciem consecrare sine altera. Est enim præceptum Ecclesiasticum, quod si quis sine altera consecraverit, ut liquet ex cap. *Ubi contra*, quæst. 1. & ex cap. *Referimus* de consecratione, dist. 2. ubi dicitur non posse sine altera calicem dividere mysterium; & ex ijs quæ habentur in decretis generalibus Missalis Romani, titulo de *festis*, ubi præscribitur, ut in omni calice quod fieri potest, sacrificium integrum peragatur. Inter alia præcipitur, ut Sacerdos qui ex impudentia quam pro vito consumpsit, accipiat vinum, & consecret, atq; consumat, non oblitus præcepto Ecclesiastico de non sumendo Eucharistiæ nisi à jejuniis: cui præcepto, quum in gravi præponderat aliud de consecrandis simul utraq; specie, & consumenda ab ipso consecratore. Solum ergo difficultas est, & controversia inter Theologos, utrum Summus Pontifex possit dispensare in hoc præcepto, & ob publicam aliquam utilitatem permittere, ut una species sine altera consecraretur.

Partem affirmativam tenent Adrianus in quæst. 6. de Eucharistia, Major ibidem dicitur, quæst. 3. Gabriel in canonem Missæ lect. 14. quæst. 3. Alanus libro 2. de Eucharistia, & alij ex Summistis. Eandem sententiam tenuisse Albertum Magnum in Tractatu de corpore Christi, refert Cardinalis Turrecremata in cap. *Comprimus* dist. 2. ipseque eam ibidem approbare videtur. In eo tamen discrepant hujus sententia doctores, quod Adrianus, & Major existimant non esse de jure divino, sed tantum Ecclesiasticum, in sacramentum Eucharistiæ sub utraq; specie consecrari. Alij verò licet putent id esse de jure divino, adhuc tamen asserunt Pontificem in eo dispensare posse, vel interpretari id jure divino in aliquo casu non obligare, ut si in regno aliquo vitium conservari non possit. Sententia tamen negans Pontificem in eo dispensare posse, communior est inter